

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXIII (17)

No. (štev.) 41

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

8. oktobra 1964

Svetovna krščansko-demokratska zveza

„Naziv 'Krščanska demokracija' nam je verjetno najbolj znan iz politike današnjih Nemcev in Italijanov. V obeh deželah so krščanski demokratje na vladah. Obstajajo pa krščansko-demokratske stranke še po mnogih drugih deželah Evrope in tudi obeh Amerik. Mnogo več bi jih bilo, ako bi Vzhodna Evropa ne ječala pod komunistično knuto. Vendar so tudi nekatere teh dežel zastopane pri delu za krščansko demokracijo in to po emigraciji iz dotičnih dežel, ki živi razkropljena po Zahodni Evropi in obeh Amerikah.

Že vse od konca zadnje velike vojne so se te stranke povezovale tudi mednarodno. Sprva bolj po kontinentih. Ko se je ideja krščanske demokracije uveljavila tudi na ameriškem kontinentu, so začeli misliti na Zvezo krščanskih demokratov, ki naj bi obsegala ves svet. Letos so jo tudi res ustanovili. Zgodilo se je v Venezueli. Zborovanja v Caracasu za to ustanovitev so se udeležili mnogi zastopniki že obstoječih kontinentalnih združenj. Za predsednika so izvolili bivšega predsednika venezuelskega parlamenta Rafaela Caldera, tajniki so povzeli iz Evrope in Amerike.

Svetovna zveza krščanske demokracije je sprejela v svojo organizacijo tudi zastopstva iz dežel, ki so nekoč imele podobne politične ustanove, pa jih pod komunistom ne morejo imeti. Tako smo tudi Slovenci zastopani v tej svetovni zvezi in povezani preko nje (podčrtan pisec članka, op. ur.) z vsemi krščansko-demokratskimi gibanji po širnem svetu. Slovence namreč zastopa v Zvezi Slovenska ljudska stranka, ki ji v emigraciji načeljuje dr. Miha Krek. Podobno so vključeni v Zvezi Poljaki, Čehi, Madžari in še drugi.

K temu naj dodamo nekaj svojih misli.

Pogosto slišimo med našimi ljudmi mnenje, da je nesmiselno v emigraciji ovrhiti o kakih „slovenskih strankah“ in nadaljevati politiko časov, ki so „za vselej minuli“. Naša emigracija se po veliki večini postavlja sama pred seboj prav nič ne zanimajo nekdanje politične stranke v predvojni Sloveniji, tudi kak odpor, magari samo besedni, zoper komuniste doma jim velja le za „nepotrebno politiko“. Drugi so sicer odločno za izrazit odpor napram komunistu, kakš na politična organizacija po zgledu „starih strank“ v emigraciji se jim pa zdi smešna in naravnost otročja.

Pa se vendar izkaže, da je kar moдро, če mirno priznamo vsakemu svoje. Ali ne želimo vsi brez izjeme, da bi Slovencev ne poznali samo Slovenci in morda še Jugoslovani, ampak tudi ostali svet? In če vidimo, da s pomočjo in preko kakih političnih organizacij prodira naše ime v svet — ali naj temu rečemo — otročarija? Če smo ponosni na svojo pesem, na svoje kulturnike v znanosti in umetnosti, ki nas predstavljajo v svetu, zakaj bi zaničevali svoje politike?

Ni treba, da bi se vsakdo med nami učil v kako politično organizacijo demokratov te ali one smeri, pametno pa je, da tistih, ki so tako organizirani, ne smešimo in jim ne očitamo njihovega delovanja, češ, da si privoščijo otročje početje. Ali naj nas res samo komunisti predstavljajo v zunanjem svetu, vse drugo naj pa bo in ostane — „nepolitična“ masa?

Te besede nimajo namena, da bi agitirale na primer za Slovensko ljudsko stranko v emigraciji. Prav je pa, da vemo za njen obstoj, da poznamo njeno delo na mednarodni in zdaj celo svetovni ravni in ji damo priznanje, ki ji po vsej pravici gre.“

(P. B. Ambrožič, OFM, Misli, sept. 1964)

Naročnike Svobodne Slovenije, ki se nimajo plačane naročnine, prav lepo prosimo, da to store čimprej. S plačilom nikar ne odlašajte, ker s tem povzročate upravi samo težave. Upoštevajte dejstvo, da je račune za izdajanje lista treba plačevati sproti!

NAVDUŠEN SPREJEM DE GAULLA V ARGENTINI

Gen. De Gaulle je bil od sobote, 3. t. m., do torca, 6. t. m., na obisku v Argentini. Ta čas je prebil v Buenos Airesu in v Cordobi. Povsod je bil deležen navdušenih sprejemov. Povsod so ga ljudje pozdravljali in mu klicali kot junaku francoskega odpora med II. svetovno vojno in osvoboditelju Francije, njenemu sedanjemu predsedniku in graditelju nove Evrope.

V Buenos Airesu je prišel v soboto, 3. oktobra, ob 11.45. Letalo je pristalo na buenosaireskem letališču, kjer ga je sprejel in pozdravil predsednik dr. Illia. Na letališču so bili postavljeni častni oddelki vojske, mornarice in letalstva z zastavami in godbo. Ob zvokih Marseillesle in argent. drž. himne ter ob častnih topovskih salvah je vsoki gost z argent. predsednikom pregledal častne čete.

Nato mu je predsednik dr. Illia z „veseljem, polnim ginjenosti, vere in upanje“ izrekel pristrčno dobrodoščilo kot predstavniku „nesmrtnih Francije“. De Gaulle je naglašal, da se ob prihodu v Argentino čuti domačega, ker ima rad to deželo. Saj Argentino in Francijo družijo isti ideali svobode in pravičnosti. Prepričan je, da bodo njegovi razgovori prijateljske odnose in sodelovanje med obema državama še poglobili.

Izročitev ključev mesta Buenos Airesa na Francoskem trgu

Na Trgu Francije je izrekel visokemu gostu pozdravne besede buenosaireski župan Francisco Rabanal ter mu izročil simbolične zlate ključe argent. prestolnice. De Gaulle se je za pozdrav zahvalil v govoru v španščini. Naglašal je, da Francija po njem pozdravlja prijateljico Argentino. V sedanjem času moderne civilizacije, polne nevarnosti, si morata Argentina in Francija medsebojno še bolj pomagati, da bi obe državi še lažje služili napredku, ravnotežju in miru v svetu.

V vladni palači, franc. veleposlaništvu in vrhovnem sodišču

S Francoskega trga je general De Gaulle nadaljeval vožnjo po buenosaireskih ulicah proti vladni palači. Med vso potjo so ga ljudske množice navdušeno pozdravljale. General De Gaulle, ki je že po naravi visok, je stoječ v avtomobilu bil še višji in so ga zato lahko dobro videli vsi ljudje — je na pozdrave ljudstva odgovarjal z dviganjem rok.

V vladni palači je visokemu gostu dr. Illia predstavil vse ministre svoje vlade, zatem pa žlane diplomatskega zbora, nakar je sledilo intimno kosilo. S predsedstva vlade se je De Gaulle odpeljal na francosko veleposlaništvo, od tam pa na vrhovno sodišče, kjer ga je pozdravil predsednik tega sodišča.

Pozdrav v drž. kongresu

Generalu De Gaulleu na čast je bila v soboto tudi skupna seja argent. poslanske zbornice in senata. Predsednik senata dr. Carlos Perette je De Gaulleu izrekel pozdravne besede kot „slavnemu junaku, ki je premagal „nepomirljivi naval totalitarizma“. Izražal je željo, naj bodoči rodovi ne bi pozabljali na trpljenje „večne Francije in drugih narodov, nad katere se je razširil despotizem“. Da bi se to več ne ponavljalo, je treba ustvariti pravičnejši svet. Zatem je govoril o težnjah Latinske Amerike in naglašal, da to področje sveta ne želi, „da bi se na njem ponavljale kazni neusmiljenih diktator, totalitarizmov in tiranij. Latinska Amerika želi živeti v miru, v pravičnosti in svobodi. Noče biti satelit nikomur in nikomur v ponižujoči odvisnosti. Zahteva pravice, ne pa javne miloščine.“

V obisku De Gaulle in poglobljenem sodelovanju s Francijo vidi zagotovilo lepših dni ne samo za naroda obeh držav, ampak vse Latinske Amerike.

De Gaulle je v zahvali omenjal prijateljske vezi med Argentino in Francijo, iste politične cilje, idejne tokove, skupnost latinstva, krščanstvo, isto civilizacijo. Vprašuje se, ali vse to ne silijo obe državi, da si določita še bolj jasno področje za sodelovanje. In to na tehničnem, znanstvenem in kulturnem pod-

ročju. Kar pomeni sodelovanje Latinske Amerike in nove Evrope.

Nedeljski program De Gaulle

V nedeljo, 4. oktobra, je v vladni palači dr. Illia dopoldne izročil De Gaulleu zakrivljeno generalsko sabljo, ki je bila napravljena po vzorcu sablje, kakršno je nosil argent. osvoboditelj gen. San Martin. Zatem je francoski predsednik položil venec na spomenik generalu San Martinu, ob enajstih je pa bil z gospo in spremstvom pri maši v katedrali, med katero je pel znani buenosaireski pevski zbor Lagun Onak.

Po maši sta imela oba predsednika razgovore v navzočnosti zunanjih ministrov obeh držav v predsedniški rezidenци v Olivosu, odkoder se je De Gaulle odpeljal v mesto Martinez, kjer je ves čas stanoval v palači tuk. francoskega veleposlanika. Tu je bil v nedeljo popoldne tudi velik sprejem za francosko kolonijo v Argentini.

Zdravici obeh predsednikov

V nedeljo zvečer je bila v buenosaireski mestni palači slavnostna večerja, ki jo je priredil dr. Illia v čast franc. predsednika in njegove gospe Yvonne Vendroux.

Predsednik dr. Illia je v svoji zdravici naglašal, da Argentinci ne bodo nikdar pozabili tistih, ki so se borili za svobodo proti vsaki obliki diktature ali demagogije. Argent. demokracija, poučena od lastnih izkušenj, je danes povsem v stanju, da se brani in zato išče konsolidacije ter uveljavitve z zagotavljanjem javnosti zakonitosti, pravičnosti in razumevanja med vsemi, ki prebivajo na argent. tleh. V nadaljnjih izvajanjih je omenjal prizadevanja Argentine in Latinske Amerike, da bi se ustvaril pravičnejši svet ter poudarjal vezi, ki so družile Argentino in Francijo v preteklosti in ki ju povezujejo tudi v sedanjosti.

General De Gaulle je v odgovoru med drugim navajal: „Vi in mi želimo, da bi svet, ki sedaj doživlja velike in temeljite spremembe, dosegel ravnotežje v pravici vsakega naroda, da bi učinkovito razpolagal sam s seboj v stremeljenju, da bi se vsakemu človeku na zemlji zagotovila svoboda in dostojanstvo ter napredok. Ali vse to ne silijo, da bi bilo koristno še bolj vskladiti našo politiko za dosego teh ciljev?“

Tretji dan De Gaullovega obiska Argentini

V ponedeljek, 5. t. m., je francoski gost prisostvoval naslednjim slavnostim. Dopoldne položiti temeljnega kamna za zgraditev v Buenos Airesu modernega francosko-argentinskega liceja z osnovno in srednjo šolo. Prostor za postavitev tega učnega zavoda je dala na razpolago buenosaireska mestna občina. drž. kongres ga je pa z zakonom odstopil Franciji, nato je De Gaulle obiskal univerzo. Na pravni fakulteti ga je pozdravil rektor univerze dr. Julio Oliveira. Izročil mu je tudi zlato spominsko medaljo. De Gaulle je tudi tu v govoru poudarjal potrebo po še tesnejšem sodelovanju obeh držav za zgraditev pravičnejšega sveta, nato se pa z argent. predsednikom odpeljal v mesto Cañuelas, kjer je vsem gostom veliko podjetje za izdelovanje mlečnih izdelkov La Martina pripravilo kriolsko kosilo, med katerim je nastopala argentinska folklorna skupina z narodnimi pesmi in pesmimi. Nastopili so tudi gauči z vajami na konjih. V večernih urah je De Gaulle pripravil v palači francoskega veleposlanika slavnostno večerjo v čast argent. predsednika in njegove soproge. Pred večerjo je na svojem stanovanju še sprejel bivša predsednika gen. Aramburja in dr. Frondizija.

Odhod

Odhod De Gaulle iz Bs. Airesa je bil napovedan za torek dopoldne. Pred njim je odpotoval v Córdoba argent. predsednik, da je francoskega gosta sprejel tudi ob prihodu v Córdoba. V tem mestu si je general De Gaulle ogledal velike Kaiserjeve avtomobilske tovarne, nato obiskal vrhovno sodišče, kjer je bilo slavnostno poslovilo kosilo. Ob 15.45 je general De Gaulle odletel iz Córdoba proti Asuncionu na obisk v Paraguaju.

Važna vprašanja pred koncilom

Na zasedanju vaticanskega koncila so koncilski očetje pretekli teden razpravljali o predlogu, po katerem naj bi Cerkev smela podeliti starejšim poročenim laikom red diakonata. Nad 2000 koncilskih očetov je predlog izglasovalo, zavrglo pa mnenje, da bi lahko ta red dobili mladi neporočeni laiki, ki bi se smeli pozneje poročiti.

Prvi predlog je bil izglasovan tako, da določa, da bo imel papež še vedno zadnjo odločilno besedo pri podeljevanju reda diakonata starejšim poročenim laikom.

Prav tako so škofje razpravljali o problemu sežiganja mrličev. Predlog, o katerem nameravajo glasovati, določa, da naj bi se dovolilo sežiganje mrličev tudi katoličanom, toda pod pogojem, če je to nujno potrebno in da ne pomeni „sovražstva do kat. vere ali Cerkev“.

Cerkev je prepovedala sežiganje mrličev leta 1886, zaradi protivrskega in proticerkvenega značaja, ki so ga širili masoni in druge proticerkvene organizacije v 19. stoletju. Ti so začeli širiti

to gibanje z namenom, da bi zavrgli učenje Cerkev o vstajenju.

Cerkevni očetje imajo pred seboj tudi debato o razlikah tolmačenja sv. pisma med katoliško Cerkvijo in kršč. ločinami. V dokumentu o razodetju je predlog o izdaji skupnega, vsekrščanskega sv. pisma, o čemer bodo razpravljali ta teden.

Spor okoli sv. pisma se je začel v 16. stoletju, ko so se protestanti ločili od katoliške Cerkev. Iz svoje biblije so izločili protestanti sedem knjig stare zaveze. Tridentinski koncil je izjavil, da je Bog govoril preko sv. pisma, in da govori po svoji Cerkvji v vseh časih. Protestanti to zanikajo.

Minuli ponedeljek so koncilski očetje glasovali o predlogu, ki določa, da morajo vsi kristjani delati za zблиžanje. Zbližanje med krščanskimi cerkvami je tudi eden glavnih namenov sedanjega koncila. Koncilski očetje obžalujejo, da je prišlo do razkola in ločin in ugotavljajo, da „večkrat ne brez krivde na obeh straneh“.

Priprava za moskovsko konferenco

Ameriški zunanji minister je pretekli teden objavil, da ima poročila, da bo Kitajska mogla vojaško groziti drugim državam z atomsko bombo, je poudaril Rusk, vendar bo tisti trenutek nastala vrsta novih problemov, zlasti kar tiče omejevanja razširjanja atomskega orožja. Eđini Francija in Kitajska sta nastopili proti tozadevnemu sporazumu med ZDA, Anglijo in ZSSR.

Hruščov se je v zadnjih tednih začel močno zanimati za sklenitev takega sporazuma, ker hoče na vsak način Kitajski prepričati atomsko oborožitev in jo v slučaju, če bo izvedla atomski poskus, ožigosati za nevarno svetovnemu miru.

V sklop njegovih prizadevanj proti Pekingu spada tudi njegov načrt o skličenju predhodne konference komunističnih strank v Moskvi za 15. december t. l. Na ta sestanek Hruščov ni povabil Tita. Ta je objavil, da se Jugoslavija

ne bo udeležila tudi vrhunskih komunistične konference prihodnje leto in je zvitvo prikazal svoje odklonilno stališče kot nasprotovanje Moskvi. V resnici pa je Tito objavil, da ne bo šel na vrhunsko partijsko konferenco, šele potem, ko je Moskva že objavila, da ga ne vabi na predhodno konferenco 15. decembra t. l. Vsa zadeva kaže na to, da je ta igra med Moskvo in Beogradom dogovorjena za varanje ostalega sveta. Tito se v sporu med Pekingom in Moskvo vedno nagiba k Moskvi in je pred kratkim tudi objavil, da vstopa Jugoslavija v članstvo nekaterih organizacij Comecon-a.

Vabilo na predhodno konferenco so odklonili Kitajska, Severna Koreja in Albanija, za njimi pa še Indonezija, Japonska in Severni Vietnam. Doslej je na vabilo pozitivno odgovorilo devet kom. strank, nadaljnih sedem se bo, kakor pričakujejo, tudi pozitivno odzvalo vabilu, Kuba, Poljska in Romunija pa še kolebajo pred odločitvijo.

Konferenca „nevezanih“ držav

V Kairu se je v ponedeljek začela konferenca gospodarsko, socialno, tehnično in kult. zostalnih nevezanih držav.

Na taki konferenci leta 1961 v Beogradu je bilo zastopanih 25 držav, med njimi velik odstotek afro-arabskih. Na sedanji konferenci v Kairu se zasedanja udeležuje že 46 držav, med njimi 35 afro-arabskih. Druge so iz Azije, med njimi Kambodja, Burma in Indonezija ter Indija. Iz Evrope je prišel na konferenco delegat Cipra ter seveda jugoslovanski komunistični diktator Tito s spremstvom. Iz Amerike se konference udeležuje Kuba.

Konferenco vodi Egipt, Indija in Jugoslavija. Nasser in Tito, dva diktatorja, sta storila vse, da se konference ne bi mogel udeležiti Čombe, sedanji

predsednik belgijskega Konga. Ko je z letalom tipa B-707 priletel nad kairsko letališče, so mu iz kontrolnega stolpa sporočili, da letališče ni pripravljeno za pristane tako velikega letala ter se je moral vrniti v Atene. Takoj za tem so pristajala druga letala istega tipa neovirano. Čombe je poslal Nasserji oster protest, se vkrcal v letalo redne letalske linije in priletel v Kairo.

Kot opazovalci se udeležujejo konference Argentina, Bolivija, Chile, Finska, Jamaica, Mehiko, Uruguay ter Trinidad-Tobago.

Hruščov je poslal konferenci pozdravno brzojavko, v kateri poziva delegate, naj se „pridružijo vsem anti-imperialistom“ v borbi „proti norcem, ki ženejo svet v atomsko katastrofo“.

I Z T E D N A V T E D E M

V perujskem parlamentu je opozicionalna večina po 26 urni debati obsodila delo prosvetnega ministra Mira Quesada. Opozicija mu je očitala, da je v svojem resoru nastavljal komuniste. Prizadeti minister je po izglasovanju nezaupnic izjavil posledice ter odstopil. Predsednik republike dr. Belaunde je za njegovega naslednika imenoval generala, kar je vzbudilo začudenje.

Novoizvoljeni čilski predsednik dr. Eduardo Frei je v ponedeljek odpotoval na obisk v Zahodno Nemčijo in Italijo. V obeh državah je bil povabljen ter bo imel v Bonu in Rimu razgovore o tehnični in finančni pomoči obeh držav za izvedbo svojega delovnega programa za izboljšanje socialnih in zdravstvenih razmer in glede graditve novih šol ter stanovanjskih hiš ter za razvoj žilске industrije.

Kubanske emigrantske organizacije ter ustanove so pozvale svetovno javnost naj prepreči odvoz 2.500 kubanskih otrok v Sovjetsko zvezo. V svojem pozivu zatrjujejo, da namerava Castro poslati v Rusijo navedeno število kubanskih otrok v starosti 7 do 10 let še ta

mesec, z namenom, da bi jih v Sovjetski zvezi vzgojili v marksistično-leninistični ideologiji. Vedo tudi povedati, da so na Kubi poslali v koncentracijsko taborišče nad 400 mater, ki so se upirale pošiljati svojih otrok v Sovj. zvezo.

Angleška kraljica je prišla v ponedeljek, 5. oktobra, na obisk v Kanado. Med drugimi mesti bo obiskala tudi mesto Quebec, kjer je najmočnejše gibanje kanadskih separatistov za ločitev od Anglije. Separatisti so napovedali, da bodo za dosego svojih ciljev začeli sehati po radikalnejših sredstvih. Napovedujejo tudi neposlusnost javnim oblastem ter tudi dejanske napade na predstavniške oblasti. Zaradi takih napovedi separatistov — celo atentata na kraljico — so kanadske oblasti odredile za kraljico varnost najstrožje varnostne ukrepe.

V Severni Irski, ki je še vedno pod angleško oblastjo, so izbruhnil novi resni nemiri. Povzročili so jih Angleži sami, ker so sneli zastavo irske republikanske zastave s poslopja te irske politične skupine. Veliki nemiri so bili zlasti v mesut Belfast. (Nad. na 2. str.)

OB 10-LETNICI SLOV. KULTURNE AKCIJE TRETJI UMETNIŠKI VEČER

Za razstavo slovenske grafike je bil v proslavo 10 letnice ustanovitve Slovenske kulturne akcije v soboto dne 3. oktobra ob osmih zvečer v dvorani Slovenske hiše tretji umetniški večer. Pripravila sta ga glasbeni in gledališki odsek Slov. kult. akcije. Udeležba na njem je bila zelo lepa. Skoro vsi sedeli v dvorani in na galeriji so bili zasedeni. Pred začetkom so si rojaki z zanimanjem ogledovali razstavljenе slike slovenskih umetnikov v zdomstvu.

Ob napovedani uri je stopil na oder predsednik SKA g. Ruda Jurčec. V uvodnih besedah je navajal, da 10 letni obstoj SKA ni samo njen jubilej, ampak tudi vseh tistih, ki so slovenske umetnike v zdomstvu podpirali „pri grajenju in poglobljanju slovenskega duhovnega bogastva“. — „Vaš in naš uspeh je v tem“, je nadaljeval svoja izvajanja govornik, „da smo znali najti pravo smer in izbrati primerna sredstva v gradnji in oblikovanju duhovnega obraza sodobnega slovenstva; pomagali ste nam, da smo ustvarili nekaj, kar bi mogli imenovati duhovno posodo slovenstva, tukaj, zunaj v svetu — v begunstvu. V drugi polovici 20. stoletja imamo namreč Slovenci dve domovini, resnično in stvarno tam na naši lepi, a daljni zemlji in imamo še drugo prav tako resnično, to je duhovno domovino tukaj v zamejstvu; obe sta prebogati in sicer tam in tu; smo na vseh kontinentih. Ta naša domovina, ki jo mi nosimo tukaj v sebi, je raztegnjena na ves svet.“

V nadaljnjih odstavkih omenja delo slovenskih umetnikov v zdomstvu ter naglašja potrebo, da se ta večer zavemo, „da smo šli v svet, ker hočemo v njem zaživeti najpopolnejše, najtežje, pa tudi najbolj bogato življenje“, zatem pa nadaljuje: „V domovini na naši rodni grudi rušijo duhovne osnove njenega življenja. Po računih marksistične aritmetike je Slovenija samo še ekonomska enota; vkljub izrednim naporom tistih, ki doma še branijo naš jezik, branijo kulturno in duhovno podobnost slovenstva, se sušijo korenine našega jezika in kolonizirajo našo rodno grudo ljudje, ki niso slovenske krvi. Toda svoj jezik smo in bomo ohranili; kar je živelo 1300 let, ne bo zamrlo v 30 ali 50 letih.“

V naslednjem poudarja nujnost, da tudi slovenski umetniki ustvarjajo slovenske umetnine, četudi kot sinovi komaj dvamilijonskega naroda. V dokaz svojih trditve navaja stare Grke, pri katerih sta bili Ilijada in Odiseja skozi 2000 let „temelj evropske in zapadne kulture“, in pravi: „Zakaj bi tedaj bili malodušni, ko lahko gledamo danes na slovenstvo z dveh ravnin: mi v tujini z naše in oni doma iz svoje vere in upanja. Zakaj ne bi mogle ohranjati umetnine Prešerna, Cankarja, Zupanciča, Plečnika in Preglja nas Slovence, ko so prav te umetnine prelite v tuje jezike izpričale našo vrednost svetu in so postale del duhovnega patrimonija vsega človeštva.“

V nadaljnjih odstavkih navaja, da ob odhodu v svet „nismo načelnji pravzaprav nič novega“, kajti pred nami so šli v svet „glasniki slovenstva“. Tu omenja Barago, Knobleharja, katerim so sledili drugi. Za tiste, ki so se predali misijonstvu pravi, „da izpolnjujejo občestvo narodov na drugem polju, naša naloga pa je, da poiščemo nova in široka obzorja slovenstva v svetu, ki nam je dan po božji milosti in volji ne v breme in dolžnost, ampak v srečo in bližino našega novega, najvišjega adventa, najlepših ur obiskanja.“

V zaključnem delu svojega govora g. R. Jurčec odgovarja na vprašanje kaj je naše slovensko bistvo in „kaj smo mi v tem strašnem apokaliptičnem 20. stoletju“ takole: „Trepetamo zase in za našo mladino... Čas resnično trka na vrata, toda nikar se ne bojmo, nikar se ne plašimo. Bili smo pod peto najmočnejših tujcev; nismo izgubili, pač pa smo se raztegnili na ves svet. Niso nas razumeli v prvi Jugoslaviji; v drugi nam grozi potop v marksističnem kozmopolitizmu. Dolga, dolga stoletja so nas silili v zatišja naših src, do danes se to drobno, neizmerno bogato slovensko srebro ni zlomilo in klonilo... Ko je naš prvi pesnik Valentin Vodnik pred 150 leti zazrl v Iliriji oživljeni prve obrise zbiranja slovenskega naroda, je zapel, naj bo Ilirija, t. j. Slovenija, pristan Evropini. Torej pristan Evropini. Ze tedaj je zasluhl slovenski pesnik naše mesto v Evropi... Pred 50 leti je pesnik Oton Zupančič gledal na delo Janeza Ev. Kreka in je o njem, našem umetniku in preroku v času majniške deklaracije, dejal, da je bil Srce v sredini — bil je srce našega naroda, bil je med najplemenitejšimi

jugoslovanskimi srci najplemenitejše srce za vse narode, ki so bili okoli nas.

Svoja izvajanja je pa predsednik SKA zaključil z besedami: „Poglejmo danes na Slovenijo v domovini, pogreznjeno v trpljenje, iz katerega vro vrelci najplemenitejše, v bridkosti zvarjene ljubezni; glejmo na njo kot na najlepše, po vsebini najbolj očiščeno srce med vsemi srca na svetu. To srce je razkralo na dve domovini; skušajmo nočjo zasluhliti kaj vse zmora ta Slovenija, ki že prerašča svoja razmerja. Ali ni tam doma Slovenija že resnično pravo srce Evrope — in mi tukaj se posvetimo, da bo v našem srcu brnela ljubezen vsega sveta, da bomo eno srce s srca vseh pravičnih narodov sveta, da bomo srce novega sveta... Biti Slovenec danes v svetu se pravi rasti čez vero in upanje v ljubezen, ki je ohranjala ves svet in ga bo ohranila tudi poslej. Zavedajmo se tega poslanstva in se ne strašimo poti, ki je pred nami. Vsa obzorja so nam odprta!“

Izvajanja predsednika SKA g. Rude Jurčeca so sprejeli navzoči z odobravanjem.

Po njegovem govoru je sledil koncertni del umetniškega večera. Na sporedu je bilo pet pevskih točk, ki so jih izvajali bariton solo, ženski tercet in kvartet. Za klavirjem je pa vse spremljal skladatelj — vodja glasbenega odseka SKA g. prof. Alojzij Geržinič. Najprej je zapel g. Božo Fink pesni Emila Adamiča „Kot iz tihe, zabljen kapele“ na besedilo Josipa Murina Aleksandrova in Lucijana Marije Škerjanca „Počitek pod goro“ na besedilo pesnika Li Tai Po v prevodu F. Kozaka; ženski tercet, ki ga sestavljajo ga Marija Fink Geržiničeva ter gospodični Neda in Marta Fink, je zapel naslednje skladbe Franca Gerbiča „Rožmarin“ na besedilo pesnika Cvetka Golarja in Antona Lajoviča „Pesem“ — besedilo ruskega pesnika Koljčeva v prevodu Zupanciča, za zaključek je pa kvartet Finkovih odpel najnovejše Geržiničevo glasbeno delo, ki je bilo ta večer prvič izvajano „Na skali roža raste“ (besedilo Francea Bevka).

Koncertni del III. umetniškega večera SKA je vsem navzočim nudil izreden dvojni duhovni užitek: recitacijski in glasbeni. Kajti pred vsako zapeto pesmijo jo je najprej recitala z globokim doživljenjem ga. Majda Uršič Volovškova ter ustvarila pri vseh pravo primerno vzdušje ter razpoloženje, da so potem še z večjim razumevanjem sledili vsem pevskim točkam. Tako go. Uršič Volov-

KOROŠKA

Pevski koncert ob Buškem jezeru

Loče ob Buškem jezeru postajajo iz leta v leto priljubljeno letovišče. Letoviščarji prihajajo iz raznih držav, vendar je običajno v Ločah največ turistov iz Nemčije. Tujsko-prometni urad si vedno prizadeva, da bi letoviščarjem nudil čim več zabave pa tudi kulturnih prireditvev. Tako so že lani zgradili sredi Loč lepo urejen „Kulturni dom“, ki ima lepo, veliko dvorano. Letos so že pridno uporabljali ta Dom za kulturne in zabavne prireditve.

V okviru teh kulturnih prireditvev je uprava Doma povabila Rožanski fante, naj pripravijo v nedeljo, 30. avgusta pevsko-godalni koncert, predvsem za letoviščarje. Moški zbor Rožanskih fantov, ki je zelo močan, saj šteje 70 pevcev, je pripravil pevski del prireditve, poleg njih pa so nastopili še tamburaši iz Sveč in šentjanža ter folklorna skupina iz Sel. Kljub slabemu vremenu, je bila dvorana popolnoma zasedena. Ker so bili med občinstvom večinoma letoviščarji, — četudi ni manjkalo domačinov, — so slovenski fantje tako pripravili program, da je pokazal tujcem slovensko pesem, godbo in rajanje. Profesor Franc Inzko je v uvodu nakazal

Priznanje svobodnim slovenskim umetnikom

V Svobodni Sloveniji smo poročali o lepem uspehu, ki ga je dosegla v New Yorku skupina slov. umetnikov s svojo razstavo v galeriji Lok.

O tej razstavi je objavil poročilo tudi znani ameriški list „The Cristian Science Monitor“ z dne 4. septembra t. l. Napisal ga je Jane H. Kay. Glasi se takole:

„Moderna umetnost, ki izhaja iz Slovenije — dežele, zemljepisno severno-zahodni del Jugoslavije, duhovno... otrok zahodnoevropske kulture“ — je postala deležna imena moderne slovenske umetnosti pred manj kot pol stoletja. Majhen narod sredi med velikimi, je imel obrobne odnose z umetnostnimi tokovi zgodovine in z impresionizmom 20. stoletja.

„Iz blestečega francoskega impresionizma,“ je nedavno zapisal Rudi Veče-

škovo kakor tudi člane kvarteta Finkovih in skladatelja g. Alojzija Geržiniča so navzoči po vsaki recitirani nato pa odpeti pesmi nagradili s toplim in dolgotrajnim odobravanjem. Kvartet Finkovih, kakor tudi njegov spremljevalec na klavirju g. Geržinič je tudi na tem večeru potrdil svoj sloves, da je najboljša komorna enota, kar jih premore naša emigracija in da nas lahko častno zastopa pred mednarodnim glasbenim forumom. Ob umetniško podajanih recitacijah posameznih pesmi smo pa vsi samo obžalovali, da tako nadarjene gledališke igralke kot je ga. Uršič Volovškova nismo imeli priložnosti videti pogosteje nastopati na slovenskih umetniških prireditvah.

G. Nikolaj Jeločnik je z njemu lastno spretnostjo vodil režijo celotnega umetniškega večera. Po njegovih zamisli in vodstvu izvedbe pa je bila povsem nova in izvirna naslednja točka sporeda. Srečanje s poeti. Bila so to dela — pesmi pesnikov Branka Rozmana Na steni spi čas, Franceta Papeža Osnovno govorjenje. Vladimira Kosa „Dober večer, Tokio“ K. Vladimirja Truhlarja Nova zemlja, Rafka Vodeba Človek sem in znova K. Vladimirja Truhlarja Rdeče bivanje. To ni bilo le recitiranje pesmi, ampak so jih resnično igrali ga. Nataša Zajc Smersujeva, gđ. Marjeta Smersujeva, g. Frido Beznik in g. Nikolaj Jeločnik. Kompozicije Vodebovih pesmi v podobi „človek sem“ je pa zopet pripravil g. Alojzij Geržinič ter jih je z vsem občutjem pel kvartet Finkovih.

Ni treba še posebej poudarjati, da so bile posamezne točke podane doživeto in so prihajale do lepega umetniškega izraza. Saj so jih tudi podajale najboljše moči, ki jih je za ta večer izbral g. Jeločnik, ki se je tudi, kar je razumljivo, posebej odlikoval v recitaciji. Ko je po besedah „Na steni spi čas“ nastopajoče na odru zakrila zavesa, se je v dvorani sprožilo splošno odobravanje in ploskanje, ki ga je narekovala hvaležnost vsem, ki so pripravili ta umetniški večer.

Sceno za izvedbo tretjega umetniškega večera je pripravil g. arh. Marjan Eiletz.

Odbor Slovenske kulturne akcije v njenem jubilejnem letu je naslednji predsednik Ruda Jurčec, I. podpredsednik dr. Tine Debeljak, II. podpredsednik prof. Alojzij Geržinič, tajnik Marjan Marolt in odbornik g. Božo Fink. Pri Slovenski kulturni akciji delujejo naslednji odseki: glasbeni, filozofski, zgodovinski, likovni, gledališki in leposlovnji.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Peronisti in De Gaullov obisk v Argentini

Peronisti so De Gaullov obisk politično izkoristili za svoje gibanje in podudarek svojih težej po Peronovi vrnitvi. Zato so se na ta okisk pripravljali že dober mesec. Vse nastope so dobro organizirali. Tako so v Buenos Airesu, kakor tudi v Cordobi, v mestih, ki ju je obiskal general De Gaulle, najeli na stotine omnibusov in kolektivov, da so z njimi iz mest na področju Vel. Buenos Airesa in Cordobe vozili svoje pristaše na buenosaireske in cordobske ulice, da so tam vzklikale De Gaullu, istočasno pa tudi Peronu.

Razen tega so pripravili na milijone lepakov in letakov s pozdravom generalu De Gaullu ter Peronu. Policija je za te priprave zvedela ter nekaj dni pred De Gaullovim prihodom napravila preiskave po peronističnih tiskarnah in na sedežih peronističnih sindikatov ter je med drugim zaplenila nad 1 milijon velikih štiribarvnih lepakov s slikami De Gaulla in Perona ter z napisi „Perón y De Gaulle un solo corazón“ (Perón in De Gaulle eno samo srce), ali „Perón y De Gaulle — tercera posición“ (Perón in De Gaulle tretja pozicija).

Zaradi zaplembe peronističnih letakov in lepakov so peronistični poslanci in senatorji v državnem kongresu vložili interpelacijo na notr. ministra. Debata o njej je bila zelo živahna ter je načela vrsto polit. vprašanj, ki so v zvezi z zadržanjem peronistov. Poslanec vladne ljudske radikalne stranke so zelo ostro nastopili proti peronistom ter so zavrnili njihovo zahtevo, naj bi v državnem kongresu prišel notranji minister odgovarjati na postavljeno vprašanje.

Prvi peronistični izgredi so se pojavili pred buenosaireskim letališčem že v soboto pred prihodom generala De Gaulla. Ko je policija opazila, da se bližajo peronisti z raznimi napisi, v katerih je bil Perón vedno skupno z De Gaullom, je nastopila in jih potisnila v stranske ulice. Do večjih izgredov je prišlo zatem na Francoskem trgu, kjer so peronisti vzklikali Peronu in De Gaullu tudi med govorom buenosaireskega župana. Policija je nastopala proti izgrednikom z odločnostjo, peronisti so jo pa obmetavali s kamenjem. Zatem so peronisti prirejali manifestacije za Perona tudi na Majschem trgu, zlasti pa pred državnim kongresom. Vedno so vzklikali Peronu in De Gaullu, med tem ko je ostalo ljudstvo vzklikalo De Gaullu in Franciji ter Argentini in prijateljstvu med obema državama.

Še večji izgredi so bili v Cordobi, ko sta se predsednika vozila z letališča proti Kaiserjevi tovarni avtomobilov v bližini tamošnjega sedeža CGT. Ta so izgredi zadobili take obsege, da je policija začela nastopati z vso odločnostjo in uporabljati tudi bombe s solzivcem. Padlo je tudi več streliv. Peronisti so nastopali tudi pred cordobsko sodno palačo med obiskom De Gaulla kakor tudi med kosilom. Varnostni organi so morali tudi tu ostro nastopiti, da so peronistične skupine razpobili.

Argentinskemu predsedniku se je med vožnjo v sodno palačo v gneči med manifestanti pripetila tudi manjša nesreča. Pred navalom množice so popustili policijski kordoni. Neka dekle je močnica potisnila proti predsednikove avtomobilu s tako silo, da so počile sipe na avtomobilu ter je predsednik dr. Illia dobil od razbitega stekla rano na roki.

V izgredih v Cordobi je bilo 29 ranjencev. Policija je organizatorje neredov zaprla. Med njimi je tudi A. Vador, glavni tajnik sindikata kovinarjev, organizator tkz. bojnega načrta proti vladi.

Nastopanje peronistov med De Gaullovim obiskom v Argentini je v vladni ljudski stranki, kakor tudi v ostalih se je pozneje udeleževal v grafični umetnosti in v slikanju. To študijo avtomobilov, pomikajočih se v mraku v dolgih vrstah, je naslikal leta 1962 v Kanadi, kjer sedaj živi ter je bila velikokrat razstavljena. Kramole je član več družtev za grafično umetnost.

Vodlan, rojen v Rimskih Toplicah v Sloveniji, je študiral na umetnostni akademiji v Linzu v Avstriji, naker se je podal žez Atlantik. Sedaj živi v Brooklynu, New York. Razstavjal je v Clevelandu in New Yorku. Njegova abstraktna dela, kakor to olje iz leta 1964 — Kompozicija II — je jukstapozicija in prepletanje trdih oblik.

Kot je iz gornjega poročila razvidno sta skupno s poročilom objavljeni tudi reprodukciji Kramolčeve slike „Na poti domov“ ter Vodlanovo olje „Kompozicija II.“

protiperonističnih strankah, naletelo na ostro obsodbo. Z ogorčenjem je to omenjal tudi predsednik dr. Illia.

Varnostni ukrepi za De Gaulla

Za varnost francoskega predsednika je bilo v Argentini tako poskrbljeno, da je bilo malo verjetnosti, da bi se mu bilo moglo kaj pripetiti. Kajti že pred časom so prišli sem organi francoske policije Sureté s seznanji vseh tistih francoskih državljanov, ki bi mogli biti sumljivi. Skupno z organi francoske policije so argentinske varnostne oblasti izdale vse potrebne ukrepe za De Gaullovo varnost. Tako so bili vsi prostori, kamor je prihajal De Gaulle, daleč naokoli najstrožje zastraženi. Prav tako vsa poslopja. Pred predsednikovim avtomobilom se je vozila vedno kolona policijskih avtomobilov, predsednikov avtomobil je pa spremljalo vedno z obeh strani nad 30 stražnikov na motociklih. Razen tega so bili stalno poleg predsednika De Gaulla njegovi štirje robusni osebni stražniki, ki noč in dan bdijo nad varnostjo svojega predsednika. Vožnja je bila vedno zelo hitra. Poleg buenosaireske policije ter članov francoske policije so za varnost francoskega predsednika skrbeli tudi vojaški varnostni organi in to vojske, mornarice in letalstva. Koderkoli se je vozil De Gaulle so stalno krožili nad ulicami helikopterji v nizkem poletu, ter so poradijo sporočali o vsem, kar so opazili z zraka. V času prihoda in odhoda De Gaulla je bilo letališče za vsa druga letala zaprto. Sodiijo, da je v Buenos Airesu skrbelo za De Gaullovo varnost nad 12.000 mož.

V karavani avtomobilov, ki so vedno spremljali De Gaulla, je bila vedno tudi ambulanta: z zdravniki, bolniškimi sestrami in vsem potrebnim instrumentarijem.

Posebna postelja za De Gaulla

Francoski predsednik De Gaulle je velikán. Visok je 1.98 m. Zato so morali zanj naročiti novo posteljo. Napravi jo je nek francoski naseljencev v Argentini in sicer 2.30 m dolgo in 1.10 m široko. Kot omenjamo na drugem mestu, je De Gaulle med svojim obiskom v Buenos Airesu stanoval v palači francoskega veleposlanika v mestu Martinez na področju Vel. Bs. Airesa.

IZ TEDNA V TEDEN

(Nadaljevanje s I. strani)

Agencija Associated Press poroča iz Madrida, da so se novice o Peronovi vrnitvi v Argentino začele širiti po zadnjem sestanku, ki ga je imel bivši arg. predsednik s predstavniki svojih polit. organizacij. Toda v Madridu ni prav nobenih znakov, da bi se Peron pripravil na vrnitev. Omenjena agencija navaja, da je večina Argentincev, ki žive v Madridu, mnenja, da Peron s svojo ženo ne bo zapustil varnega mesta v svoji vili v Madridu tako dolgo, dokler iz Argentine ne bo dobil vseh zagotovil za svojo varnost. Agencija AP zagotavlja, da je do takega zagotavljanja za Perona v Argentini še zelo daleč. Ista agencija tudi poroča, da je Peronov tajnik Manuel Algarbe izjavil, da glede Peronove vrnitve dosedaj še ni nobenih novic. Če bodo prihodnji dnevi v tem pogledu prinesli kako spremembo, mu ni znano. Naglasil pa je, da lahko pove samo to, da je vožnja zelo draga, ker ta je treba zanjo plačati 40.000 dol.

V Rimu so bili po zadnjem kongresu italijanske krščanske demokratske stranke razgovori med novoizvoljenimi člani glavnega odbora glede določitve izvršnega odbora stranke ter o določitvi novega glavnega tajnika. V te notranje zadeve italijanskih kršč. demokratov so se vmešavale tudi ostale tri vladne stranke z Nennijevimi socialisti na čelu ter so zahtevale, naj bi bila v novem izvršnem odboru zastopana tudi stranka levice v stranki, ki jo vodi Giulio Pastore, min. za zadeve južne Italije v Morovi vladi, izključeni pa naj bi bili predstavniki strankine desnice, ki jo vodi biv. predsednik Mario Scelba. V kršč. demokratski stranki so pa vprašanje novega izvršnega odbora rešili sami in se niso prav nič ozirali na želje in zahteve ostalih treh vladnih strank ter so v izvršni odbor določili samo tiste člane glavnega odbora, ki pripadajo ali predsedniku vlade Moru ali pa glavnemu tajniku stranke Marianu Rumoru, ki vodi v stranki zmerno krilo. Tako je v izvršnem odboru stranke Rumorova skupina, ki je povsem na Morovi strani, zastopana z desetimi člani, Morova pa s petimi. V izvršnem odboru pa nimajo svojih predstavnikov ne strankna levice Giulia Pastore-a, ne Fanfanjeva skupina in tudi ne Scelbova desnica. Za glavnega tajnika stranke je bil znova določen dosed. glavni tajnik Mariano Rumoro.

SLOVENCİ PO SVETU

(Nadaljevanje s 3. strani)

Osebnosti. V župniji Marije Pomagaj so bili krščeni: Jožef Hrup, sinček Jožefa in Avguštine roj. Plavčak; Nada Bastasich, hčerka Mihaela in Ljubice roj. Benko; Ingrio Lily Saradin, hčerka Sergija in Nadje roj. Virant; Pavel Janez Kvas, sinček Jakoba in Marjete roj. Benko; Janez Stanko Družina, sinček Stanka in Slave roj. Božič; Gregorij Jože Nosan, sinček Pavla in Jožice roj. Erpič; Emilija Anica Vitez, hčerka Anica in Marije roj. Škrlič; Judita Klara Pregelj, hčerka Rafaela in Genovefe roj. Rupnik; Ana Katarina Kajin, hčerka Jožeta in Valentine roj. Plut; Tone Peter Sluga, sinček Antona in Vere roj. Titan; Simon Srebrnič, sinček Oskarja in Lilijane roj. Markovič; Viljem Pirnat, sinček Borisa in Rože roj. Štimac; Linda Elza Dolenc, hčerka Antona in Slavice roj. Jakopič; Vanda Lee Pečevnik, hčerka Petra in Shirley roj. Wadden; Venceslav Jožef Juretič, sinček Venceslava in Alberte roj. Komavli; Peter Krpan, sinček Ivana in Albine roj. Ficko. V župniji Brezmadežne je pa bil krščen Jernej Smolej, sinček Janka in Helene roj. Zupan.

Poročili so se: Anton Remic in Marija Kumprej; Joseph Schreindorfer in Helena Polanec; Adolf Šerc in Janina Lwera; Peter Skok in Marjeta Turk; Mirko Flisar in Anica Marenčič; Alojzij Arko in Krista Košir. V Gorici sta se pa poročila dr. Franc Porovne in Marija Milena Zorn.

PO ŠPORTNEM SVETU

Olimpijski program obsega 20 športnih panog. Le Japonci bodo nastopili v vseh panogah. Amerikanci in sovjeti bodo tekmovali v 18 panogah, Nemci, Italijani, Avstranci in Madžari v 17, Angleži pa v 16. Najštevilnejšo ekipo bo poslala ZSSR: 392 članov, ZDA pa be zastopala 385 športnikov.

Na lahkoatletskem dvoboju Norveška-ZSSR je Terje Pedersen vrgel koplje 91,72 m in s tem ponovno izboljšal svoj prejšnji rekord s 87,12. Uradno pa je še vedno svetovni rekord v rokah Italijana C. Lievora, ki je svoj čas začel koplje 86,74.

Rokavski preliv iz Calaisa v Franciji do Dovera v Angliji je v rekordnem času 15 in pol ur preplavala 14-letna Leonor Modell, ki je tudi najmlajša športnica, ki je preplavala to progno.

Na izbirnih tekmah za sestavo severnoameriške lahkoatletске reprezentance za olimpijske igre je Ralph Boston postavil nov rekord v skoku v daljavo z 3,34 m. Dosedanji rekord je imel Ter Ovanesian (ZSSR) z 3,31. Na tem tekmovalju, ki je bilo v Los Angelesu, je

Mike Larrabee izenačil svetovni rekord na 400 m s časom 44,9. Isti čas so že dosegli Otis Davis in Adolph Plummer (oba ZDA) ter Karl Kauffmann (Zap. Nemčija). Bob Hayes pa je na 100 m postavil nov verovnoameriški rekord s 10,1.

V Budimpešti je na plavalnem dvoboju Francija: Madžarska Gottevalles (Fr.) preplaval 100 m prosto v novem svetovnem rekordu: 52,09 s in izboljšal prejšnji rekord, ki ga je postavil Brazilijanec Dos Santos leta 1961 za 7 desetink sekunde. Nov evropski rekord v štafeti 4x100 m je dosegla francoska ekipa s časom 3,39,02.

Vestnik SFZ

Športni dnevi

Nogomet. Preteklo nedeljo se je odigrala tekma med Moronom in Lanusom. Zmagali so drugi s 3:1. Igra je bila zelo močna. Lanuška ekipa je znova pokazala, da je resen kandidat za prvo mesto. V tekmi je bilo obilno golov, prvo med igralci, kar je povzročilo izključitev enega igralca iz obeh moštov. Gole so zabili za Lanus: F. Sušnik, P. Grohar in N. Kalan; za Morón pa A. Bitenc. Sodil je J. Mežnar.

Prihodnja tekma v nogometu bo v nedeljo, 11. t. m., in sicer v San Martinu med odseka Morón:San Martín.

OBVESTILA

Visoka kvaliteta elitnih skupin bratskih narodnosti, ki bodo nastopale v nedeljo, 11. oktobra na slovenskem folklornem festivalu v San Justu, nam bo nudila toliko nepozabnih folklornih umetnin, da bo naš finančni doprinos neznamenit.

Miklova Zala, ljudska igra v 7. slikah. Po dr. Jakob Sketovi povesti dramaturga Marko Bajuk: Režija: Maks Jan. Nastopa nad 30 igralcev. Igrala se bo samo trikrat: v petek 9. oktobra ob 20 v Slovenski vasi; v soboto 10. oktobra ob 20 v Slovenski hiši, Ramón Falcón 4158 v Capitalu in v soboto 17. oktobra ob 20 spet v Slovenski vasi. Izberite si čas, ki vam najbolj ugaja in si ogledite trpljenje slovenske Koroške v času turških vdorov. Starši, pripeljite s seboj otroke, za katere je vstopnina izredno znižana. Vabi: Dramatski odsek društva Slovenska vas.

Slovenski pevski zbor Gallus bo v nedeljo, 11. oktobra v San Justu pel izbrane slovenske pesmi.

Naraščajniki iz Morona bodo nadaljevali z vajami za telovadni nastop to soboto, 10. oktobra ob 16 na Pristavi. Fantje odseka SFZ Morón bodo pa imeli svoj sestanek v soboto, 17. t. m. ob 17. Planinski večer v Slovenskem domu v San Martinu bo v soboto 10. oktobra ob 21. To pot bo ob spremljavi skioptičnih slik orisal Lepote Bariloč in andskih gor. Peter Arnshek, ki se te dni muči v Buenos Airesu. Temu planinskemu večeru bo sledil drugi, o čemer pa bomo javnost pravočasno obvestili.

Celoten spored slovenskega folklor-

nega festivala v San Justu bo prenašala radijska postaja Svobodna Evropa.

XII. kulturni večer SKA bo v soboto, 17. t. m. ob 19 pri Bullrichu, Sarandí 41, Capital. Predaval bo univ. prof. dr. Milan Komar o Problemu alienacije.

Proslava materinskega dne slovenskega šolskega tečaja dr. Franceta Prešerna bo v ponedeljek, 12. oktobra ob 17 na Slovenski pristavi v Castelarju. Izlet Družabne pravde na otok Hia-watha bo na državni praznik 12. oktobra. Odhod iz Tiger s posebno motoriko ob 10. Povratek z otoka ob 18. Hrano prinesite s seboj. Vsi rojaki toplo vabljeno.

Materinska proslava in roditeljski sestanek o temi „Verska vzgoja mladine“ v Ramos Mejía bo v soboto, 17. oktobra ob 16.30 v Slomškovem domu.

Kegljaški klub na Pristavi sklicuje občni zbor za 18. oktobra t. l. ob 11 dop. (po slov. maši) z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročila; 2. Razprava o odstopu delnic Pristave Zedinjeni Sloveniji; 3. Volitev novega odbora; 4. Slučajnosti. Udeleženci občnega zbora bodo po želji lahko dobili na Pristavi tudi kosilo. — Odbor.

Srednješolci! Občni zbor bomo imeli v nedeljo, 18. oktobra, po sv. maši v Slovenski hiši.

Proslava praznika Kristusa Kralja bo v nedeljo, 25. oktobra ob 16 v Slovenski dvorani.

Sestanek ramoskega odseka SFZ bo v sredo, 10. oktobra ob 20 v Slomškovem domu; dekljskega krožka SDO pa istotam v nedeljo, 18. oktobra ob 10.

Seja šolskega odbora meddruštvenega sveta bo v sredo, 21. okt. ob 20, učiteljskega sveta mladinskega odseka Zedinjene Slovenije pa zadnjo sredo, 28. t. m. ob 19 v Slovenski hiši.

Ob 120-letnici rojstva goriškega slavca Simona Gregorčiča, pripravljajo Slomškovi dom poseben večer. Poleg najlepših Gregorčičevih pesmi bomo v besedi najbolj znanih mojstrov slovenske besede zaživelj ob pestri galeriji pokrajinskih slik od doma. Na prireditve, ki bo v soboto, 24. oktobra, vabimo vse rojake, posebej še primorske!

Tradicionalna družabna prireditev v Slomškovem domu bo letos v nedeljo, 15. novembra popoldne.

Otroška počitniška kolonija. Tudi letos bo pripravil mladinski odsek Zedinjene Slovenije letovanje otrok od sedmega do dvanaajstega leta v kordobskih

PRODAM

STANOVANJSKO HIŠO

(2 kuhinji in 2 kopalnici, klet in 3 spalnice). — Ugodni pogoji. Informacije koncem oktobra Europa 2492 — Ituzaingó

Dramatski odsek društva

SLOVENSKA VAS

vabi na ljudsko igro v 7. slikah

MIKLOVA ZALA

Ker je bilo glede datumov igre v zadnjem času več sprememb in napak, sporočamo, da bodo predstave samo: v petek 9. oktobra ob 20 v vašem Slovenskem domu; v soboto 10. oktobra ob 20 v Slovenski hiši na Ramón Falcónu in v soboto 17. oktobra ob 20 v vašem Slovenskem domu.

Pridite z vso družino, ne bo vam žal!

NAŠ DOM V SAN JUSTU

11. oktobra

osma obletnica

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827

Buenos Aires

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“)

vam nudi lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža

MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024

T. E. 2-8425

Hotel je odprt vse leto

PLANINSKI VEČER

bo v

SLOV. DOMU V SAN MARTINU

v soboto, 10. oktobra ob 19

v prostorih doma. Čudovito lepe pokrajine okoli Bariloč in andskega pogorja nam bo s pomočjo skioptičnih slik orisal g. Peter Arnshek iz Bariloč.

SLOV. DOM V SAN MARTINU

se prisrčno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k velikemu uspehu tretje sanmartinske tombole. Zahvaljuje se darovalcem dragocenih dobrotov in darovalcem peciva. Zahvaljuje se vsem požrtvovalnim sodelavcem in sodelavkam pri pripravi in izvedbi tombole. Še posebej pa se zahvaljuje vsem rojakom, da so obiskali tombolo v tako velikem številu.

Odbor

Slov. doma v San Martinu

Recreo „Europa“ de Rovtar y Rovtar Hnos., Río Carapachay, Tigre, T. E.: 749-0589, na razpolago tudi Slovencem.

hrilih pri č. g. dr. Rudolfa Hanzeliču (odhod z vlakom: 28. dec. zvečer, povratek pa 12. jan. zjutraj).

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central R

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 817.086

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev. Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Tečaj valut v menjalnicah v Bs. Airesu v torek, 6. oktobra. Prodajna cena: 1 USA dolar m\$N 145,— 1 angleški funt „ 402,— 100 italijanskih lir „ 23,95 100 avstr. šilingov „ 556,80 100 nemških mark „ 3.650,—

D. S. P. Borcerv v Argentini, bo imelo v nedeljo dne 18. oktobra 1964 ob 9 dopoldne na Pristavi v Moronu

REDNI OBČNI ZBOR

z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev; 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 3. Poročila odbora; 4. Poročilo uprave VESTNIKA; 5. Poročilo nadzornega odbora; 6. Volitve novega odbora; 7. Predlogi; 8. Slučajnosti. Udeležba je za vse člane častna dolžnost! Osebnih vabil odbor ne bo dostavljal.

Starešinstvo

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Avda. de Mayo 560/II T. E. 33-2486 (Escribanía Zavala) 30-0067

Capital Federal

Vsem prijateljem in znancem sporočam, da sem prejel danes, 6. oktobra, žalostno novico, da mi je umrla dne 24. septembra 1964 moja dobra mama, gospa

Marija Milharčič roj. Križaj

Lep in sončen jesenski dan ji je izbral Gospod za pot k zadnjemu počitku dne 26. septembra na pokopališče v Slavini pri Postojni.

Sv. maša zadušnica se bo brala dne 24. oktobra 1964 ob 10 v farni cerkvi Virgen del Valle na Ezeizi.

Vsem, ki ste jo poznali, jo priporočam v blag spomin.

Zalujoča sinova: Luka in Franc ter hčere: Marija por. Molc, Francka por. Fatur, Vida por. Zelen ter vse ostalo sorodstvo.

Selce, Planina, Drskovče, Koče, Ezeiza in Slavina, Hrenovice, Montevideo in Barberton-Ohio.

SLOVANSKI FOLKLORNI FESTIVAL

Silvo Kranjec:

Slovenci na poti v Jugoslavijo

Ko sta Pašič in Trumbič z nekaterimi srbskimi opozicionalnimi poslanci oz. člani Jugoslovanskega odbora prišla v Ženevo, so se začela posvetovanja z dr. Korošcem in tovariši. Šlo je za to, da se na vsak način ustvari skupno zastopstvo vseh Jugoslovancev in doseže mednarodno priznanje. Ker so tudi Francozi in Angleži sili k odločitvi, je Pašič uradno priznal Narodno veče kot zakonito vlado bivših avstroogrskih Jugoslovancev in Trumbiča za njegovega zastopnika. Nato so sklenili ustanoviti skupno vlado 12 ministrov, katerih polovico bi imenovala srbska vlada, polovico pa Narodno veče in ki bi vodili posle do končno veljavne ustave. Toda srbski ministri na Krfu, predvsem Protić, tega „ženevskega pakta“ niso potrdili, češ da pomeni nezaupnico in žalitev za Srbijo in so odstopili. Za novo srbsko vlado ženevski sporazum ni bil obvezen, tako se je ta „dvoimna politika“ nadaljevala ves november 1918 in „naš narod je bil v najusodnejšem času brez primerne zastopstva“ (7)

Ves ta čas je bil dr. Korošec brez zveze z domovino, kamor se je mogel po

15 raznih ovirah vrniti šele 2. decembra. Dan prej je Narodno veče že izvedlo zedinjenje s Srbijo. K zedinjenju so priganjali zlasti Srbi in pristaši hrvatsko-srbske koalicije, s podpredsednikom Narodnega veča Pribičevićem na čelu, medtem ko so drugi hoteli počakati na poročila od Trumbiča in Korošča. Tudi srbska vlada je sedaj želela pospešiti zedinjenje, ker je zvedela, da je po pristopu koalicije večina Narodnega veča za monarhijo in edinstveno državo. V večju so se začele burne debate o načinu zedinjenja, o obliki in ureditvi bodoče države. Mnogi so se pod vtisom svetovnih dogodkov in razpoloženja ljudskih množic navduševali za republiko, za katero se je izrekla tudi SLS in vsaj v načelu tudi naprednjaki (8). Vsi pomisleki proti monarhiji kot tudi proti nevarnosti hegemonije Srbije so se pa morali umakniti glede na nevarni zunanji položaj, sicer so se pa vsi zanašali na bodočo konstituantno kot edino meročajni izraz ljudske volje. Na odločilni seji Narodnega veča 23. in 24. novembra so obravnavali kar šest različnih predlogov in nazadnje izvolili odbor 28 delegatov,

8) J. Brejc, Slovenci v desetletju 1918—1928, 175; A. Prepeluh, o. d. 158

ki naj bi v sporazumu s srbsko vlado in srbskimi strankami takoj izvršili zedinjenje. Podrobna navodila delegatom so določala, da bo končno obliko državi dala konstituenta z dvotretjinsko večino, do takrat bo vršil zakonodajno oblast Državni svet iz članov Narodnega veča, Jugoslovanskega odbora ter srbske in črnogorske narodne skupščine, vladarsko oblast pa regent Aleksander. Ta bo imenoval parlamentarno ministrstvo, ki bo odgovorno Državnemu svetu, podrejene mu bodo zunanje zadeve, vojska pomorstvo, finance, pošta in brzojav. Druge posle vodijo pokrajinske vlade avtonomno, nadzirajo jih pa pokrajinski sveti, sestavljeni po dogovoru odnotnih strank. Pozno zvečer so bili vsi ti predlogi sprejeti, proti sta glasovala samo dva: Stjepan Radić in Hrvoj.

Proti pričakovanju je Pribičevićeva skupina 26. novembra zvečer sklenila, da odpotujejo delegati že drugo jutro v Beograd. Od slovenskih delegatov je šel z njimi dr. Kramer; ostala dva, dr. Cankar in Anton Kristan, ki sta se bila vrnila že v Ljubljano, sta se šele drugi dan skupaj z dr. Brejcem in dr. Puntarjem peljala za njimi in po raznih ovirah prišla v Beograd. Delegati Narodnega veča so bili tu lepo sprejeti, v pogajanjih z zastopniki srbske vlade so morali pa od navodil, ki so jih dobili od Na-

rodnega veča, v marsičem odnehati. Zlasti so vnaprej sprejeli monarhijo, tako da o državni obliki konstituenta ni imela odločati; upustili so tudi zahtevo, da se mora ustava sprejeti z dvotretjinsko večino. V tem smislu sestavljeno adreso je 1. decembra zvečer prebral dr. Pavelić kot podpredsednik Narodnega veča v slovenski avdienci pred regentom Aleksandrom. Adresa želi sestavo enotne parlamentarne vlade, ki bo odgovorna začasnemu narodnemu predstavništvu. To predstavništvo mora ostati zbrano do konstituenta, ki bo izvoljena po splošni, enaki, direktni in proporcionalni volilni pravici in se sešla vsaj šest mesecev po sklepu miru. Dosedanje avtonomne uprave ostanajo še naprej in so odgovorne avtonomnim predstavništvom. V svojem odgovoru je regent Aleksander te želje sprejel in v imenu svojega očeta kralja Petra slovesno proglasil „zedinjenje Srbije z deželami neodvisne države SHS v enotno kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev“, s čimer je bila vsaj v besedah priznana pravica samoodločbe avstro-ogrskih Jugoslovancev.

F. W. Förster, Europa und die deutsche Frage, Luzern 1937
Gilbert in der Maur, Die Jugoslawen einst und jetzt. I. Leipzig u. Wien 1936

E. v. Glaise Horstenau, Die Katastrophe, Wien 1919

E. Haumont, La formation de la Yugoslavie. Paris 1930

I. Hribar, Moji spomini I. II. Ljubljana 1928

I. J. Kolar, Preporodovci 1912-1914, Kaniž 1930

J. Mal, Slovenci v desetletju 1918—1928, Ljubljana 1928

Ob dvajsetletnici Jugoslavije. Misel in delo. L. IV. št. 12, Ljubljana 1938
M. Paulovná, Dejiny maffie. Dil. I. Praha 1937

Ista, Tomáš G. Masaryk a Jihoslované, Praha 1938

L. Pivko, Proti Avstriji. Maribor 1923

A. Prepeluh, Pripombe k naši prekratni dobi. Ljubljana 1938

I. Prijatelj, Slovensko, slovensko in južnoslovensko vprašanje pri Slovencih na prelomu 60-ih in 70-ih let. RDHV IV., 57 sl.

F. Radešček, Ideje in smeri na delu za naše zedinjenje. Socialna misel V., 170 sl.

H. Tuma, Iz mojega življenja, Ljubljana 1928

B. Vošnjak, U borbi za ujedinjeno narodno državo, Ljubljana 1928

G. Žerjav, Ženevski pakt. (Iz političnih spominov) Misel in delo. I. II. 92